

Föreskrifter och anvisningar 4/2018

Hantering av kreditrisker i företag under tillsyn inom finanssektorn

Dnr
FIVA 13/01.00/2017

Utfärdade
5.3.2018

Gäller från
1.7.2018

FINANSINSPEKTIONEN

telefon 09 183 51

fax 09 183 5328

fornamn.efternamn@finanssivalvonta.fi

Finansinspektionen.fi

Upplysningar
Banktillsyn/Inspektioner och regelgivning

Den juridiska karaktären av föreskrifter och anvisningar

Föreskrifter

I Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar presenteras föreskrifterna under rubriken "Föreskrift". Föreskrifterna är bindande rättsregler, som måste följas.

Finansinspektionen meddelar föreskrifter endast med stöd av och inom ramen för rättsliga bestämmelser som ger Finansinspektionen behörighet att ge ut föreskrifter.

Anvisningar

I Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar presenteras under rubriken "Anvisning" Finansinspektionens tolkningar av innehållet i lagar eller andra bindande bestämmelser.

Under denna rubrik presenteras också rekommendationer och andra verksamhetsanvisningar som inte är bindande. Vidare upptas här Finansinspektionens rekommendationer om hur internationella riktlinjer och rekommendationer ska följas.

Av formuleringen av anvisningen framgår när det är fråga om en tolkning och när det är fråga om en rekommendation eller annan verksamhetsanvisning. Formuleringen av anvisningarna och den juridiska karaktären av föreskrifterna och anvisningarna förklaras närmare på Finansinspektionens webbplats.

[Finansinspektionen.fi > Regelverk > Föreskriftssamling > Föreskriftssamlingens struktur](https://www.fi.fi/Regelverk/Foreskriftssamling/Foreskriftssamlingens_struktur)

Innehåll

1	Tillämpningsområde och definitioner	4
1.1	Tillämpningsområde	4
1.2	Definitioner	4
2	Regelverk och internationella rekommendationer	6
2.1	Lagstiftning	6
2.2	Europeiska unionens förordningar	6
2.3	Europeiska unionens direktiv	7
2.4	Bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter	7
2.5	Internationella rekommendationer	7
3	Syfte	9
4	Centrala principer för hantering av kreditrisker	10
4.1	Kreditriskstrategi och kreditriskhanteringsmetoder	10
4.2	Uppläggning och ansvar	10
4.3	Kreditgivningsprinciper och kreditgivningsprocess	12
4.3.1	<i>Kreditanalys</i>	12
4.3.2	<i>Säkerhetshantering</i>	14
4.3.3	<i>Kreditgivningsprocess</i>	15
4.4	Mätning av kreditrisker och ledningens styrsystem	17
4.5	Begränsning av kreditrisker	18
4.6	Löpande kreditriskkontroll	19
4.6.1	<i>Kreditadministration</i>	19
4.6.2	<i>Kunduppföljning</i>	19
4.6.3	<i>Stresstest</i>	20
5	Upphävda föreskrifter och anvisningar	21

1 Tillämpningsområde och definitioner

1.1 Tillämpningsområde

Dessa föreskrifter och anvisningar tillämpas på följande tillsynsobjekt och utländska tillsynsobjekt som avses i lagen om Finansinspektionen:

- Kreditinstitut
- Värdepappersföretag
- Filialer i Finland till utländska kreditinstitut som har beviljats verksamhetstillstånd i någon annan stat än en EES-stat (filialer till kreditinstitut från tredjeland)
- Filialer i Finland till ovannämnda utländska värdepappersföretag som bedriver och tillhandahåller investeringstjänster och som beviljats verksamhetstillstånd i någon annan stat än en EES-stat (filialer till värdepappersföretag från tredjeland)
- Centralinstitut för sammanslutningar av inlåningsbanker
- Holdingföretag för kreditinstitut och ovannämnda värdepappersföretag som tillhandahåller investeringstjänster
- Konglomerats holdingsammanslutningar som avses i lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat

1.2 Definitioner

I dessa föreskrifter och anvisningar används i fortsättningen följande definitioner:

- (1) Med *företag under tillsyn (nedan även företag)* avses alla tillsynsobjekt och utländska tillsynsobjekt som avses i lagen om Finansinspektionen och som hör till föreskrifternas och anvisningarnas tillämpningsområde enligt avsnitt 1.1.
- (2) Med *kreditrisk* avses risken för att en avtalspart i ett finansiellt instrument inte förmår uppfylla sina förpliktelser och på så vis orsakar den andra parten en ekonomisk förlust. Krediter utgör den främsta grunden för kreditrisker, men kreditrisk (motpartsrisk) kan även orsakas av obligationslån, kortfristiga skuldebrev och derivatkontrakt samt förbindelser utanför balansräkningen, såsom outnyttjade kreditarrangemang och kreditlimiter, garantier och rembursar. Också länderrisker och avvecklingsrisker räknas som kreditrisker.
- (3) Med den *högsta ledningen* avses företagets styrelse. Om företaget har ett förvaltningsråd, utgör det tillsammans med styrelsen den högsta ledningen som avses här.

- (4) Med den *verkställande ledningen* avses verkställande direktören och de medlemmar i ledningsgruppen som utsetts att stödja verkställande direktören. Till den verkställande ledningen hör också andra personer som är direkt underställda verkställande direktören och som vid sidan av verkställande direktören de facto leder företagets verksamhet.

2 Regelverk och internationella rekommendationer

2.1 Lagstiftning

Dessa föreskrifter och anvisningar har samband med följande författningar, jämte ändringar:

- Kreditinstitutslagen (610/2014, nedan även KIL)
- Lagen om investeringstjänster (747/2012)
- Lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker (599/2010)
- Lagen om tillsyn över finansierings- och försäkringskonglomerat (699/2004)
- Lagen om hypoteksbanksverksamhet (688/2010)
- Konsumentskyddslagen (38/1978, nedan även KSL)
- Statsrådets förordning om krav på yrkesmässiga kvalifikationer för kreditgivare och kreditförmedlare i fråga om konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom (1031/2016)
- Lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom (852/2016)

2.2 Europeiska unionens förordningar

Dessa föreskrifter och anvisningar har samband med följande EU-förordningar, som är direkt tillämpliga:

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (nedan EU:s kapitalkravsförordning, CRR)
- Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/227 om ändring av genomförandeförordning (EU) nr 680/2014 om tekniska standarder för genomförande av instituts tillsynsrapportering enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG

2.3 Europeiska unionens direktiv

Dessa föreskrifter och anvisningar har samband med följande EU-direktiv:

- Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU (32013L0036) om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG
- Europaparlamentet och rådets direktiv 2014/17/EU om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010, som gäller inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet
- Europeiska gemenskapernas kommissions direktiv 2006/73/EG (32006L0073) om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG vad gäller organisatoriska krav och villkor för verksamheten i värdepappersföretag, och definitioner för tillämpning av det direktivet

2.4 Bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter

Finansinspektionens rätt att meddela föreskrifter baserar sig på följande bestämmelser:

- 9 kap. 24 § i kreditinstitutslagen
- 6 kap. 2 § i lagen om investeringstjänster
- 19 § 6 mom. i lagen om en sammanslutning av inlåningsbanker
- 16 § 3 mom. i lagen om tillsyn över finansierings- och försäkringskonglomerat
- 3 kap. 11 § 1 mom. i lagen om hypoteksbanksverksamhet

2.5 Internationella rekommendationer

Dessa föreskrifter och anvisningar beaktar följande riktlinjer av EBA och följande riktlinjer och rekommendationer av EBA:s föregångare, Kommittén för europeiska banktillsynsmyndigheter (CEBS), som EBA har beslutat att ska vara i kraft som sådana samt följande vägledningar av Europeiska centralbanken (ECB):

- CEBS Guidelines on Stress Testing (GL32, 26 August 2010)
- EBA:s riktlinjer om bedömning av kreditvärdighet (EBA Guidelines on creditworthiness assessment, EBA/GL/2015/11)
- EBA:s riktlinjer om försenad betalning och utmätning (EBA Guidelines on arrears and foreclosure, EBA/GL/2015/12)
- EBA:s riktlinjer för kreditinstituts riskhanteringsmetoder och redovisning av förväntade kreditförluster (EBA Guidelines on credit institutions' credit risk management practices and accounting for expected credit losses, EBA/GL/2017/06)
- EBA:s riktlinjer om intern styrning (EBA Guidelines on Internal Governance under Directive 2013/36/EU, EBA/GL/2017/11)

- EBA Guidelines on Connected Clients under Article 4(1)(39) of Regulation (EU) No 575/2013 (EBA/GL/2017/15)
- CEBS Guidelines on the Implementation of the revised large exposures regime (11 December 2009)
- ECB:s vägledning till banker om hantering av nödlidande lån, mars 2017 (ECB Guidance to banks on non-performing loans, March 2017, och bilagan till vägledningen (addendum)
- ECB Guidance on leveraged transactions (May 2017)

På adressen www.eba.europa.eu/single-rule-book-qa finns EBA:s publicerade tolkningar av regleringen (Single Rule Book Q & A).

3 Syfte

- (1) Uppläggningsen av hanteringen och kontrollen av kreditrisker hör till ledningens viktigaste uppgifter; den utgör en del av den interna kontrollen. Den har stor betydelse för beräkningen av kapitaltäckningen i förhållande till risktagandet och potentiella förluster till följd av realiserade risker.
- (2) Syftet med föreskrifterna och anvisningar om hanteringen av kreditrisker är att
 - Säkerställa att företagen under tillsyn och företagen i deras konsolideringsgrupper inom ramen för den samlade riskhanteringen och riskkontrollen har tillfredsställande och effektiva funktioner för identifiering, mätning, begränsning, övervakning och kontroll av kreditriskerna i förhållande till verksamhetens art och omfattning.
 - Säkerställa att företagen under tillsyn och företagen i deras konsolideringsgrupper inte i sin kreditgivning eller placeringsverksamhet tar så stora kreditrisker att lönsamheten eller kapitaltäckningen i företagen under tillsyn eller företagen i deras konsolideringsgrupper äventyras.
 - Meddela företagen under tillsyn EBA:s och ECB:s riktlinjer och rekommendationer, som företagen ska beakta i sin verksamhet.

4 Centrala principer för hantering av kreditrisker

4.1 Kreditriskstrategi och kreditriskhanteringsmetoder

- (1) Enligt KIL 9 kap. 1 § får ett kreditinstitut i sin verksamhet inte ta så stora risker att de väsentligen äventyrar kreditinstitutets kapitaltäckning eller likviditet. För att säkerställa detta ska kreditinstitutet införa sunda, heltäckande och effektiva strategier och processer för att värdera, följa och upprätthålla det interna kapitalets belopp, kvalitet och fördelning.
- (2) Enligt KIL 9 kap. 3 § ska kreditinstitutets styrelse godkänna och regelbundet se över strategierna och riktlinjerna för hantering av de risker som kreditinstitutet och dess verksamhet exponeras för. Alla väsentliga risker, alla anvisningar om riskhantering och alla förändringar i dessa avseenden ska rapporteras till styrelsen.

ANVISNING (stycke 3)

- (3) Finansinspektionen rekommenderar att kreditriskstrategin åtminstone anger
 - målmarknaden
 - den eftersträlvade kundstrukturen och kreditfördelningen efter kredittyp, näringsgren, geografiskt område, valutaslag och löptid
 - risktagningsnivån fastställd på basis av riskhanteringsförmågan och principerna för riskspridning och riskbegränsning
 - målen beträffande kreditportföljens kvalitet, avkastning och tillväxt

4.2 Uppläggning och ansvar

- (4) Enligt KIL 9 kap. 2 § ska ett kreditinstitut ha effektiva, tillförlitliga och dokumenterade förvaltnings- och styrningssystem för identifiering, hantering, begränsning, övervakning och rapportering av nuvarande och framtida risker som kreditinstitutet och dess verksamhet exponeras för. Systemen ska omfatta en tydlig organisationsstruktur, effektiva rapporteringsprocesser för riskhanteringen, sunda processer för intern kontroll, inklusive förvaltnings- och redovisningsrutiner och en ersättningspolicy och -praxis som är förenlig med och främjar sund och effektiv riskhantering.
- (5) Enligt KIL 9 kap. 8 § ska ett kreditinstitut ha en riskkontrollfunktion som är oberoende av kreditinstitutets operativa funktioner, en funktion som övervakar efterlevnaden av reglering och interna verksamhetsprinciper, en intern kontrollfunktion samt övriga behövliga

kontrollfunktioner. Riskkontrollfunktionen ska identifiera, mäta och rapportera alla betydande risker till styrelsen. Riskkontrollfunktionen ska aktivt delta i utarbetandet av institutets riskstrategi och i alla betydande riskhanteringsbeslut samt se till att styrelsen får en helhetsbild av de risker som gäller för kreditinstitutet. De som arbetar inom kontrollfunktionerna ska vara oberoende av de affärsområden som de övervakar.

ANVISNING (stycke 6)

- (6) Finansinspektionen rekommenderar att den verkställande ledningen svarar åtminstone för att
- företagets kreditgivning är i linje med den fastställda strategin och policyn
 - företaget har sakkunnig personal för genomförandet av den fastställda strategin
 - rutinerna kommuniceras på alla nivåer i organisationen och utförs i fastställd ordning
 - företaget har skriftliga förhållnings- och kreditgivningsregler, som ses över när interna och externa faktorer så kräver
 - befogenheterna och kontrollansvaret har definierats
 - det ordnas tillräcklig och regelbunden utbildning om kreditgivning för att upprätthålla yrkeskompetensen
 - den interna kontrollens ansvar och metoder har definierats
 - företaget har en oberoende funktion för utvärdering och kontroll av kreditgivningen och riskhanteringen
 - företaget agerar ansvarsfullt i samband med kreditgivningen
 - incitamenten leder inte till intressekonflikter mellan kreditgivningen och kreditkvaliteten
- (7) I KIL 15 kap. 12 a § föreskrivs om yrkeskrav så att ett kreditinstituts personal och personer som på annat sätt agerar för kreditinstitutets räkning och som deltar i lämnande av krediter som omfattas av tillämpningsområdet för 7 a kap. i konsumentskyddslagen ska ha tillräcklig kunskap i fråga om kreditverksamhet. Även de personer under vars direkta ledning och tillsyn ovan avsedda personer agerar ska ha motsvarande kunskap och kompetens. Enligt statsrådets förordning (1031/2016) ska personalen ha sådan kunskap som behövs med beaktande av personens uppgift inom kreditgivningen, kreditförmedlingen eller tillhandahållandet av rådgivningstjänster. Kompetensen och kunskapen ska visas med en lämplig examen, lärograd, utbildning eller ett kompetenstest och eventuell arbetserfarenhet av motsvarande uppgifter samt uppdateras. Den kunskap och kompetens som avses i 2 § i förordningen kan till och med den 21 mars 2019 också visas enbart med lämplig arbetserfarenhet av motsvarande uppgifter.

ANVISNING (stycke 8)

- (8) Det som anges i stycke 7 om allmänna yrkeskrav bör tillämpas på även sådana anställda hos kreditinstitutet som deltar i lämnandet av andra krediter än bostadskrediter, dock med beaktande av verksamhetens art och omfattning samt personens uppgift.
- (9) Enligt KSL 7a kap. 10 § ska kreditgivarna när de utarbetar och tillämpar riktlinjer för ersättning till personal som ansvarar för bedömning av konsumenternas kreditvärdighet

säkerställa att riktlinjerna förhindrar uppkomsten av intressekonflikter. En särskild förutsättning är att beloppet av ersättningen till personalen inte är beroende av antalet eller andelen godkända kreditansökningar. Riktlinjerna ska främja en ändamålsenlig och effektiv riskhantering och får inte locka till risktagande som går utöver den risknivå som kreditgivaren godtar.

ANVISNING (stycke 10)

- (10) Finansinspektionen rekommenderar att även sådana anställda hos kreditinstitutet som deltar i lämnandet av andra krediter än bostadskrediter iakttar det som sägs om ersättningar i stycke 9.
- (11) EBA har utfärdat riktlinjer om intern styrning 26.9.2017. I riktlinjerna behandlas bland annat organisering av verksamheten, riskhantering och ledningens roll inom dessa, introduktion av nya produkter, oberoende riskkontroll och dess roll och uppgifter inom riskhanteringen, den för riskhanteringen ansvariga personens (Chief Risk Officer, CRO) uppgifter samt intern kontroll och organisering av den.
- (12) I enlighet med artikel 16.3 i EBA-förordningen (1093/2010) ska företagen under tillsyn med alla tillgängliga medel försöka följa EBA:s riktlinjer som nämns i stycke 11.

4.3 Kreditgivningsprinciper och kreditgivningsprocess

- (13) Här i avsnitt 4.3 meddelas föreskrifter och anvisningar om allmänna principer och processer som ska iakttas vid lämnandet av såväl företags- som konsumentkrediter med avseende på hantering av kreditrisken. I KSL 7 kap. föreskrivs om konsumentkrediter och i 7a kap. om konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom med avseende på kundskyddet.

4.3.1 Kreditanalys

- (14) Enligt KIL 9 kap. 10 § 1 mom. ska kreditgivningen vara baserad på sunda och väldefinierade kriterier.
- (15) Enligt KIL 9 kap. 24 § får Finansinspektionen meddela föreskrifter om kredit- och motpartsrisker som avses i 10 §.

FÖRESKRIFT (styckena 16 – 25)

- (16) Kreditbeslutet ska grunda sig på en kreditanalys. Kreditanalysen ska ge en tillräckligt täckande bild av den creditsökande, dennes kreditvärdighet och av det projekt som ska finansieras.
- (17) Vid bedömning av kreditvärdigheten ska företagen under tillsyn iaktta KSL 7a kap. 10 § 1 mom. även i fråga om andra än konsumenter. Uppgifterna ska bestämmas i fråga om såväl nya krediter och rullande krediter som ändringar av kreditvillkoren. De uppgifter och dokument som ligger till grund för beslutet ska förtecknas.
- (18) Företagen under tillsyn ska i sin kreditprövning tillräckligt grundligt analysera den creditsökandes förmåga att fullgöra sina åtaganden. Företagen ska inhämta tillräcklig information om kunden för att kunna fastställa dennas ekonomiska ställning och

kreditvärdighet. En analys av den finansiella informationen i fråga om företagskunder och uppgifter om inkomster och utgifter i fråga om personkunder liksom kreditupplysningar bidrar till att riktiga kreditbeslut kan fattas. Det ska säkerställas på ändamålsenligt sätt att uppgifterna stämmer.

- (19) I kreditbeslut ska vikt fästas vid åtminstone följande omständigheter:¹
- kundens aktuella, historiska och framtida återbetalningsförmåga med beaktande av kundens samtliga tillgångar och exponeringar
 - kreditens användningssyfte och kundens finansieringskällor för återbetalning av krediten (kontinuitetsrelaterade omständigheter ska beaktas)
 - finansieringsplanen för projektet och kundens självfinansieringsandel
 - typ av säkerhet, värdering av säkerheten, säkerhetens belåningsvärde och realiserbarhet
 - om krediten i huvudsak amorteras i en senare fas, planen för hur de största amorteringarna ska skötas
 - uppskattningen av effekterna av ekonomiska omständigheter (räntor, annat)
 - kundgruppen², dess åtaganden (inkl. borgensansvar) och företagets relativa, förträdesmässiga och säkerhetsmässiga ställning
 - hur kreditbeslutet ligger i linje med kreditstrategin
 - i fråga om företagskrediter dessutom:
 - utvärderingen av kundens affärsidé och bransch samt kundens ställning/konkurrenskraft inom branschen
 - utvärderingen av företagsledningens kompetens och expertis
 - företagets ägandestruktur och dess inverkan vid eventuellt stöd i form av kapital likställt med eget kapital
- (20) För att bedöma kreditrisken ska företagen under tillsyn beakta det som uppräknas i punkt 36 i avsnitt 4.2.2 i EBA:s riktlinjer för kreditinstituts riskhanteringsmetoder och redovisning av förväntade kreditförluster i den mån de inte har beaktats i stycke 19.
- (21) Vid kreditprövningen ska företagen under tillsyn både i sin prissättning av enskilda krediter och i sin helhetsbedömning av kundrelationerna beakta förhållandet mellan avkastning och risk. Företagen ska betona kreditgivningens självständiga lönsamhet i förhållande till kreditriskerna. Företagen ska dessutom inom ramen för sin riskrelaterade målsättning ge akt på makroekonomiska förändringar och effekterna av dem på gäldenärer och avtalsparter.
- (22) Företagen under tillsyn ska kunna påvisa att de i enlighet med punkt 40 i avsnitt 4.2.2. i de riktlinjer som nämns i stycke 20 på lämpligt sätt beaktar inneboende risker vid prissättningen av låneexponeringar.

¹ Vid tillämpningen av denna föreskrift kan företagen under tillsyn beakta arten, omfattningen och mångformigheten av sin verksamhet samt den uppskattade kreditrisken som är förknippad med kunden liksom eventuella andra motsvarande omständigheter som inverkar på bedömningen när de prövar hur de ska genomföra föreskriften ändamålsenligt och effektivt

² Motparter ska behandlas som en kundgrupp, om de står i koncernförhållande till varandra, något annat direkt eller indirekt förhållande till varandra på grund av bestämmande inflytande t.ex. via en gemensam ägare eller ledning, beroendeförhållande till varandra till följd av inbördes affärsförhållanden som inte snabbt kan avvecklas och enligt vilket ekonomiska problem hos en av motparterna kan ge upphov till betalningssvårigheter för de övriga motparterna i kundgruppen.

- (23) Företagen under tillsyn ska även i fråga om andra krediter än konsumentkrediter iaktta bestämmelserna i KSL 7 kap. 16 a § 2 mom. om bedömning av konsumenternas kreditvärdighet och lämnande av krediter.
- (24) Företagen under tillsyn ska ha informationssystem för insamling och uppdatering av kunduppgifter och rutiner för identifiering av enskilda kunder, motparter och närstående företag och olika riskkoncentrationer.
- (25) Företagen under tillsyn ska upprätta informationsbarriärer mellan olika funktioner, enheter och avdelningar för att hindra att konfidentiella kunduppgifter sprids till obehöriga delar av företaget. Arrangemangen får dock inte hindra att enheter eller personer som har hand om intern kontroll, riskkontroll eller riskhantering får de uppgifter de behöver för sin verksamhet.
- (26) ECB har meddelat vägledning som gäller definition, riskstrategi, organisering, syndikering, kreditanalys och kreditgivningsprocess, tillsyn, sekundärmarknadsaktivitet samt rapportering och system i fråga om projekt med hög skuldsättning (Guidance on leveraged transactions).

ANVISNING (stycke 27)

- (27) Finansinspektionen rekommenderar att företagen under tillsyn iakttar ECB:s vägledning som nämns i stycke 26.
- (28) EBA har meddelat riktlinjer som gäller kundgrupper (Guidelines on Connected Clients).
- (29) Enligt artikel 16.3 i EBA-förordningen (1093/2010) ska företagen under tillsyn med alla tillgängliga medel försöka följa EBA:s riktlinjer som nämns i stycke 28.

4.3.2 Säkerhetshantering

- (30) Enligt KIL 9 kap. 10 § 3 mom. ska kreditinstitutet genom effektiva system sköta den löpande förvaltningen och övervakningen av de olika kreditriskbärande portföljerna och exponeringarna.
- (31) Enligt 1 § i statsrådets förordning om krav på yrkesmässiga kvalifikationer för kreditgivare och kreditförmedlare i fråga om konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom ska en anmälare som avses i 6 § 1 mom. i lagen om förmedlare av konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom, med tanke på verksamhetens art och omfattning, ha tillräcklig kompetens i fråga om krediter och andra tjänster som förmedlas, finansiering, ekonomi samt vid behov för bedömning av konsumenternas kreditvärdighet. Anmälaren ska dessutom ha behövlig kunskap om bland annat följande: 4) fastställande av värdet på bostadsegendom eller annan egendom som ges som säkerhet för krediter. Den kompetens och kunskap som krävs ska visas med en lämplig examen eller lärograd och med arbetserfarenhet samt uppdateras.
- (32) Enligt KIL 9 kap. 24 § får Finansinspektionen meddela föreskrifter om kredit- och motpartsrisker som avses i 10 §.

FÖRESKRIFT (styckena 33 – 38)

- (33) Ett kreditbeslut ska i första hand basera sig på kundens kreditvärdighet. Kredit ska i regel inte beviljas om kunden saknar förutsättningar att återbetala krediten på annat sätt än genom realisering av säkerheten.
- (34) Vid avvikande finansiering där återbetalningen av krediten grundar sig på realisering av säkerheten ska företagen under tillsyn noga följa utvecklingen av säkerhetens avkastnings- eller marknadsvärde och förvissa sig om att återbetalningen av krediten är säkrad.
- (35) Företagen under tillsyn måste ha dokumenterade och klara rutiner och anvisningar för
- godtagande av olika typer av säkerheter
 - löpande bevakning och bedömning av säkerheternas verkliga värde³
 - värdering av säkerheterna (hair-cut)
 - säkerställande att säkerheterna är bindande, täckande och realiserbara
 - identifiering av riskkoncentrationer som eventuellt följer av säkerheterna
- (36) Företagen under tillsyn ska fastställa godtagbara former av säkerheter och det procentuella säkerhetsvärdet för varje typ av godtagbar säkerhet. Säkerhetsvärdet ska beräknas enligt en försiktigt beräknad övre gräns för värdet av säkerhetstypen i fråga. Säkerhetsvärdet ska alltid beräknas från fall till fall och särskild uppmärksamhet ska ägnas säkerheter med varierande verkligt värde.
- (37) Beräknaren ska vara yrkesskicklig och tillräckligt oberoende av kreditgivningen. Företagen under tillsyn ska även i fråga om dem som beräknar säkerhetsvärdet för säkerheter för andra krediter iakttä 1 § i statsrådets förordning 1031/2016 om krav på yrkesmässiga kvalifikationer för dem som beräknar värdet på bostadsegendom eller annan säkerhet för krediter i fråga om konsumentkrediter som har samband med bostadsegendom.
- (38) Företagen under tillsyn ska säkerställa att det vid beräkningen av det verkliga värdet på godtagbara säkerheter används tillförlitliga beräkningsmetoder som beaktar internationellt erkända värderingsstandarder.

4.3.3 Kreditgivningsprocess

- (39) Enligt KIL 9 kap. 10 § 1 mom. ska processen för att godkänna, ändra, förnya och återfinansiera krediter vara klart fastställd och baserad på dokumenterade riktlinjer och förfaranden.
- (40) Enligt KIL 9 kap. 24 § får Finansinspektionen meddela föreskrifter om kredit- och motpartsrisker som avses i 10 §.

FÖRESKRIFT (styckena 41 – 58)

- (41) Kreditbesluten ska fattas i enlighet med kreditgivningsregler som den verkställande ledningen godkänt. Hela kredithandläggningen från ansökan till beslut måste vara

³ EBA har publicerat en tolkning av fastställande av verkligt värde enligt artiklarna 208.3 b och 229.1 i EU:s kapitalkravsförordning 575/2013 (2017_3078). Enligt tolkningen tillåter CRR artikel 208.3 b inte att en statistisk modell används som enda sätt att fastställa säkerhetens verkliga värde. Detsamma gäller CRR artikel 229.1.

dokumenterad och godkänd av rätt beslutsinstans. Detaljerad information om förslagets innehåll och tidpunkten för det, kreditbeslutets innehåll och tidpunkten för det, de omständigheter som legat till grund för att krediten beviljats eller avslagits och beslutsfattarna ska framgå av kreditbeslutet eller bifogade dokument. Kreditgivningsprocessen från ansökan till beslut måste kunna verifieras i efterhand.

- (42) Arbets- och ansvarsfördelningen mellan de personer som deltar i kreditgivningsprocessen måste framgå av kreditgivningsreglerna. I reglerna ska inskrivas vem som har befogenheter att bevilja krediter och hur stora de är. Kreditbeslut får fattas endast av därtill behöriga personer eller enheter.
- (43) Handläggning av kreditförslaget ska i regel vara åtskild från kreditbeslutet. I undantagsfall kan samma aktör handlägga förslaget och fatta beslutet inom ramen för sina befogenheter när besluten gäller små krediter med låg risk och beslutsfattandet stöds av en av beslutsfattaren oberoende bedömning av kreditvärdigheten.
- (44) Lånebeloppet kan betalas ut till kunden då de dokument som krävs för utbetalningen har överlåtits till företaget och det på ett tillförlitligt och oavhängigt sätt har konstaterats att de överensstämmer med beslutet.
- (45) Kredithandlingarna ska sparas åtminstone fram till dess att krediten är återbetald.
- (46) Företagen under tillsyn ska ha gemensamma processer, system, verktyg och uppgifter i enlighet med avsnitt 4.2.7 i EBA:s riktlinjer (EBA/GL/2017/06).

Krediter till närstående

- (47) Alla beslut om beviljande av kredit och ändring av lånevillkor måste fattas enligt affärsmässiga principer. Företaget under tillsyn får bevilja kredit och jämförlig finansiering till närstående fysiska personer, samfund och stiftelser endast på sedvanliga villkor för utlåning till allmänheten. Högsta ledningen måste fastställa allmänna villkor för kreditgivning till närstående och den måste godkänna alla beslut om kreditgivning till närstående.
- (48) Företaget under tillsyn måste se till att krediter till närstående inte beviljas på villkor som kan äventyra företagets ekonomiska ställning eller förtroendet för dess verksamhet.

Automatiserad kreditgivningsprocess

- (49) Om företagen under tillsyn har automatiserat en del av kreditgivningsprocessen, ska företagen säkerställa att det som bestäms om hantering av kreditrisker iaktas i fråga om den automatiserade processen.
- (50) Om företagen under tillsyn har lagt ut en del av kreditprocessen, ska företagen säkerställa att det som bestäms om utläggning iaktas i fråga om den utlagda processen. Företagen är fortfarande ansvariga för den utlagda verksamheten.
- (51) Om företagen under tillsyn har automatiserat en del av kreditgivningsprocessen, ska företagen skriva in kreditprodukterna och målgrupperna samt till vilka delar de omfattas av den automatiserade kreditprocessen i kreditgivningsreglerna. Ju högre automatiseringsgraden är, desto mindre ska krediten och kreditrisken vara.

- (52) Om företagets kreditanalys är automatiserad, ska av dokumentet som beskriver verksamheten i detalj framgå alla saker som analyseras, källorna, analysens innehåll och automatiska kontroller.
- (53) Om handläggningen av företagets kreditförslag och/eller beslutsförslag är automatiserad, ska av dokumentet som beskriver verksamheten i detalj framgå de tillämpliga reglerna, grunderna, förslagets innehåll, alternativa förslag och automatiska kontroller.
- (54) Om företagen under tillsyn har automatiserat fattandet av kreditbeslutet, ska företagen i kreditgivningsreglerna ange de villkor som ska vara uppfyllda för att beslutet ska kunna fattas på automatisk väg. Företagen ska ange övre gränser för kreditbeloppet och kreditrisken. Andra gränser ska anges vid behov.
- Företagen under tillsyn ska uppdatera den automatiska kreditgivningen vid behov och tillräckligt regelbundet, så att det säkerställs att beslutsfattandet överensstämmer med författningarna och i övrigt är ajour.
 - I kreditgivningsreglerna ska företagen dokumentera vem som har befogenheter att besluta om uppdateringar av de automatiserade kreditbesluten. Beslut och uppdateringar ska dokumenteras.
- (55) Om företagen under tillsyn har automatiserat en del av kreditgivningsprocessen, men inte automatiserat fattandet av kreditbeslut, eller kreditbeslutet inte fattas på automatisk väg eftersom villkoren inte är uppfyllda, ska det anges i kreditgivningsreglerna vem som har befogenheter att bevilja krediter. I reglerna ska det dessutom beskrivas vilka kontroller den person som fattar kreditbeslutet ska göra innan beslutet fattas, och hur den personen ska agera i fråga om respektive beslutsförslag. Den person som fattar beslutet ska ha tillgång till grunderna för förslaget och den analys som det bygger på när beslutet fattas.
- (56) När det gäller automatiserade kreditprocesser ska företagen under tillsyn säkerställa att verksamheten övervakas kontinuerligt och att verksamheten kontrolleras tillräckligt.
- (57) Företagen under tillsyn ska ha ett system som förhindrar att kunder beviljas kredit, om detta skulle leda till att de övre gränser för kreditbeloppet som avses i stycke 54 överskrids.
- (58) Företagen under tillsyn ska säkerställa att allt som enligt bestämmelserna ska sparas om kreditgivningen och kreditdokumentationen registreras i fråga om krediter som beviljats via den automatiska kreditprocessen.

4.4 Mätning av kreditrisker och ledningens styrsystem

- (59) Enligt KIL 9 kap. 9 § 1 mom. ska ett kreditinstitut, med beaktande av verksamhetens art, omfattning och komplexitet ha tillräckliga interna metoder som inte uteslutande eller schablonmässigt förlitar sig på externa kreditbetyg för bedömningen av kreditrisker och motpartsrisker.
- (60) Enligt KIL 9 kap. 24 § får Finansinspektionen meddela föreskrifter om sådana förfaranden för bedömning av kreditrisker som avses i 9 § 1 och 2 mom.

FÖRESKRIFT (styckena 61 – 67)

- (61) Vid mätningen av kreditrisker ska beaktas särdrag och villkor som är förenade med fordringar samt mottagna säkerheter, sannolikheten för fallissemang och eventuella marknadsförändringar som kan påverka fordringarnas värde.
- (62) Företagen under tillsyn ska, oberoende om de använder interna metoder för beräkning av kapitalkraven för kreditrisker, värdera och följa sin kreditportfölj med hjälp av ett riskklassificeringssystem som beaktar kundens kreditvärdighet.
- (63) Riskklassificeringssystemet ska ha så många klasser att man kan särskilja dels olika grader av kreditrisk i presterande krediter, dels kreditrisken i problemkrediter.
- (64) Riskklassificeringssystemet ska spegla förändringar i kreditrisken. Försämrad betalningsförmåga ska leda till att kreditklassen revideras och att kundens krediter grundligt ses över. De svagaste kunderna ska omfattas av aktivare uppföljning.
- (65) Ansvaret för klassificeringsbeslutet ska vila på en funktion som är oberoende av kreditgivningen. Den oberoende funktionen ska också se till att det regelbundet granskas att klassificeringen är korrekt.
- (66) Företagen under tillsyn ska ha informationssystem och analysmetoder som ger högsta ledningen och verkställande ledningen ett tillräckligt tillförlitligt, detaljerat och aktuellt underlag för fastställande av kreditportföljens sammansättning och identifiering av koncentrationer.
- (67) Företagen under tillsyn ska ha tillgång till en process för kreditriskklassificering i enlighet med punkterna 42–48 i avsnitt 4.2.3 i EBA:s riktlinjer för kreditinstituts riskhanteringsmetoder och redovisning av förväntade kreditförluster.

4.5 Begränsning av kreditrisker

- (68) Enligt KIL 9 kap. 10 § 3 mom. ska kreditinstitutet se till att kreditportföljerna har en lämplig diversifiering med hänsyn till dess målmarknader och kreditstrategi som styrelsen godkänt.
- (69) Enligt KIL 9 kap. 12 § ska ett kreditinstitut ha beredskap för utfall av koncentrationsrisker. Bland annat ska det för ändamålet ha dokumenterade riktlinjer och förfaranden.
- (70) Enligt KIL 9 kap. 24 § får Finansinspektionen meddela föreskrifter om kredit- och motpartsrisker som avses i 10 §.

FÖRESKRIFT (styckena 71 – 73)

- (71) Företagens högsta ledning ska se till att kreditgivningen och all annan verksamhet som exponeras för kreditrisk är tillräckligt diversifierad. För att sprida riskerna ska företagen fastställa vilka fordringar och grupper av fordringar ur riskhanteringssynpunkt är så betydande att limiter måste fastställas för dem. Limiter ska fastställas för åtminstone produkter och för fordringar på motparter, branscher, länder eller grupper av länder. Limitutnyttjandet ska följas upp fortlöpande.
- (72) Företagen under tillsyn ska också identifiera eventuella indirekta riskkoncentrationer som kan uppstå i situationer där resultaten för olika affärsområden reagerar på likartat sätt på olika externa, främst makroekonomiska faktorer.

- (73) Om vissa typer av riskkoncentrationer är svåra att undvika eller affärsmässigt välmotiverade, ska den förhöjda kreditrisken avspeglas i prissättningen och kapitaltäckningen.

4.6 Löpande kreditriskkontroll

4.6.1 Kreditadministration

- (74) Enligt KIL 9 kap. 10 § 3 mom. ska kreditinstitutet genom effektiva system sköta den löpande förvaltningen och övervakningen av de olika kreditriskbärande portföljerna och exponeringarna.
- (75) Enligt KIL 9 kap. 24 § får Finansinspektionen meddela föreskrifter om kredit- och motpartsrisker som avses i 10 §.

FÖRESKRIFT (styckena 76 – 78)

- (76) Företagen under tillsyn ska ha en separat funktion åtskild från kredithandläggningen som kontrollerar att varje beviljad kredit har handlagts och godkänts på behörigt sätt och att kredithandlingarna är i sin ordning. Handlingarna skall dokumentera kreditens historia, alla moment i beslutsprocessen, vilka personer som deltagit i handläggningen av krediten och i kreditbeslutet och kredittagarens eller motpartens ekonomiska ställning.
- (77) Kreditadministrationen ska uppfylla följande kriterier:
- Den ska framställa exakt och rättidig information för kundansvarshetens och den verkställande ledningens styrsystem.
 - Den ska se till att de olika funktionerna är separerade från varandra och att back-office-funktionerna övervakas på behörigt sätt.
 - Den ska se till att de rutiner som den högsta ledningen fastställt och lagbestämmelser och myndighetsföreskrifter följs.
- (78) Företagen under tillsyn ska ha ett system som förhindrar att kredit lämnas en kund om detta leder till överskridningar av de i stycke 71 nämnda limiterna eller dellimiterna.

4.6.2 Kunduppföljning

- (79) Enligt KIL 9 kap. 10 § 3 mom. ska kreditinstitutet ha processer för identifiering och hantering av problemkrediter och för genomförande av behövliga värderegleringar och avsättningar.
- (80) Enligt KIL 9 kap. 24 § får Finansinspektionen meddela föreskrifter om kredit- och motpartsrisker som avses i 10 §.

FÖRESKRIFT (styckena 81 – 83)

- (81) Företagen under tillsyn ska fastställa principer för uppföljning av kunder och säkerheter. Principerna skall omfatta så tidig identifiering som möjligt av problemkunder och rutiner för behandling av problemkunder på olika nivåer. Om specialvillkor, s.k. covenants, används i kreditgivning, ska företagen ha processer, system och ansvariga personer för den

tillräcklig regelbundet återkommande uppföljning som krävs och för vidtagande av dokumenterade åtgärder.

- (82) När företagen under tillsyn fattar beslut om åtgärder eller flexibel återbetalning ska de beakta kundens ekonomiska ställning och aktuella förmåga att återbetala krediten.
- (83) Företagen under tillsyn ska namnge de personer som ska ansvara för uppföljningen av krediter och säkerheter. Dessa personer ska också se till att de som svarar för den interna riskklassificeringen omedelbart får information om förändringar i en kunds ekonomiska ställning samt aktuell information som behövs för att uppdatera klassificeringen.
- (84) ECB har i mars 2017 meddelat vägledning om hantering av nödlidande lån (Vägledning till banker om hantering av nödlidande lån och bilagan till vägledningen (Addendum)).

ANVISNING (stycke 85)

- (85) Finansinspektionen rekommenderar att alla företag under tillsyn iakttar ECB:s vägledning jämte bilaga, som nämns i stycke 84.
- (86) EBA har 12.5.2017 meddelat riktlinjer för kreditinstituts riskhanteringsmetoder och redovisning av förväntade kreditförluster.
- (87) I enlighet med artikel 16.3 i EBA-förordningen (1093/2010) ska företagen under tillsyn med alla tillgängliga medel försöka följa EBA:s riktlinjer som nämns i stycke 86. En del av EBA:s riktlinjer har dock i denna föreskrifts- och anvisningssamling meddelats i form av föreskrifter som är bindande för företagen.

4.6.3 Stresstest

- (88) CEBS har 26.8.2010 meddelat riktlinjer för stresstest. I riktlinjerna behandlas hanteringen av stresstest, infrastrukturen samt överlag stresstest som verktyg för riskhanteringen.

ANVISNING (stycke 89)

- (89) Finansinspektionen rekommenderar att företagen under tillsyn iakttar de riktlinjer som nämns i stycke 88 i fråga om hanteringen av kreditrisker (Section 1–7, Annex 3).

5 Upphävda föreskrifter och anvisningar

Genom dessa föreskrifter och anvisningar upphävs följande standard av Finansinspektionen:

- Finansinspektionens standard 4.4a Hantering av kreditrisker